

کارنامه ۳۱ ساله

تولید و مصرف و صادرات نفت ایران

گروه گزارش

روز بوده است. کمترین تولید نفت خام ایران در سال‌های ۱۳۶۰، ۱۳۵۹، ۱۳۶۵ و ۱۳۶۳ به ترتیب با متوسط تولید روزانه ۱،۴۴۱، ۱،۴۷۶، ۲،۱۷۶ و ۲،۳۷۱ میلیون رقم خورد. بیشترین صادرات نفت خام ایران هم در سال‌های ۱۳۸۴، ۱۳۵۷، ۱۳۸۳ و ۱۳۸۳ به ترتیب با صادرات روزانه ۳،۴۵۵، ۲،۶۳۲، ۲،۶۰۲ و ۲،۵۴۸ صورت گرفته است اما کمترین میزان صادرات در سال‌های ۱۳۵۹، ۱۳۶۰، ۱۳۶۵ و ۱۳۶۴ به ترتیب با ۷۷۰ و ۷۹۱ هزار و ۱،۲۵۰ و ۱،۴۶۰ میلیون بشکه انجام شده است. در سال‌های ۱۳۸۲، ۱۳۸۱، ۱۳۸۵ و ۱۳۸۳ به ترتیب ۲۸۲، ۲۶۹، ۲۶۶ و ۲۶۱ هزار بشکه فرآورده‌های نفتی در روز از ایران صادر شده اما در سال‌های ۱۳۶۶ و ۱۳۶۵ هیچ فرآورده نفتی از ایران صادر نشده و در سال‌های ۱۳۶۵ و ۱۳۶۸ کمترین میزان فرآورده‌های نفتی به میزان ۵ و ۵۲ هزار بشکه از کشور صادر شده است. در مقابل در سال‌های ۱۳۸۵، ۱۳۶۶، ۱۳۶۷ و ۱۳۷۱ به ترتیب ۲۳۱، ۱۹۱، ۱۸۳ و ۱۷۱ هزار بشکه (بیشترین میزان) و در سال‌های ۱۳۵۹، ۱۳۵۸، ۱۳۵۷ و ۱۳۷۸ کمترین میزان فرآورده‌های نفتی به ترتیب ۱، ۱۰، ۱۱ و ۲۱ هزار بشکه به کشور وارد شده است.

جدول شماره (۱) میزان تولید و صادرات و مصرف داخلی نفت خام و صادرات و واردات فرآورده فرآورده‌های نفتی را در ۳۱ سال پس از انقلاب نشان می‌دهد.

آمارهای رسمی بانک مرکزی نشان می‌دهد از ابتدای سال ۱۳۵۷ تا پایان سال ۱۳۸۷ بالغ بر ۳۶ میلیارد و ۶۶۷ میلیون و ۳۵۲ هزار بشکه نفت خام از ذخایر قابل استحصال نفتی ایران برداشت شده است، به بیان دیگر متوسط تولید سالانه نفت ایران در ۳۱ سال گذشته بالغ بر یک میلیارد و ۱۸۲ میلیون و ۸۱۷ هزار و ۸۲۰ بشکه یا روزانه سه میلیون و ۲۴۱ هزار بشکه نفت خام در ایران تولید شده است. از این میزان بالغ بر ۲۳ میلیارد و ۷۴۴ میلیون و ۴۵۵ هزار بشکه نفت خام در طول ۳۱ سال صادر شده است که متوسط سالانه صادرات نفت ایران ۷۶۵ میلیون و ۹۵۰ هزار بشکه و روزانه دو میلیون و ۹۸ هزار بشکه برآورد می‌شود. در فاصله زمانی ۱۳۵۷ تا ۱۳۸۷ تنها یک میلیارد و ۶۶۵ میلیون و ۹۳۳ هزار بشکه فرآورده‌های نفتی صادر شده که متوسط سالانه آن ۵۳ میلیون و ۷۴۰ هزار بشکه و متوسط روزانه آن بالغ بر ۱۴۷ هزار بشکه تخمین زده می‌شود. در مقابل یک میلیارد و ۱۹۳ میلیون و ۳۳۱ هزار بشکه فرآورده‌های نفتی وارد ایران شده است، به بیان دیگر هر سال به طور متوسط ۳۸ میلیون و ۴۹۵ هزار بشکه و روزانه به طور متوسط ۱۰۵ هزار بشکه فرآورده‌های نفتی وارد کشور شده است.

بیشترین تولید نفت خام ایران در طول ۳۱ سال گذشته، در سال‌های ۱۳۵۷، ۱۳۸۴، ۱۳۸۶ و ۱۳۸۵ به ترتیب به میزان، ۴،۰۵۱، ۴،۰۵۸، ۴،۲۵۲، ۴،۱۰۶ میلیون بشکه در

جدول شماره (۱) میزان تولید و صادرات و مصرف داخلی نفت خام و صادرات و واردات فرآورده‌های نفتی (۱۳۵۷-۱۳۸۷) - هزار بشکه در روز

سال	تولید نفت خام		صادرات نفت خام		مصرف داخلی نفت خام		صادرات فرآورده		واردات فرآورده	
	روزانه	سالانه	روزانه	سالانه	روزانه	سالانه	روزانه	سالانه	روزانه	سالانه
۱۳۵۷	۴,۲۵۲	۱,۵۵۱,۹۸۰	۳,۴۵۵	۱,۲۶۱,۰۷۵	۷۹۷	۲۹۰,۹۰۵	۲۰۳	۷۴,۰۹۵	۱۰۰۷	۳۹۰,۵۵
۱۳۵۸	۳,۴۳۳	۱,۲۵۳,۰۴۵	۲,۶۳۲	۹۶۰,۶۸۰	۸۰۱	۲۹۲,۳۶۵	۲۳۵	۸۵,۷۷۵	۱۰۰۱	۳۶۸,۶۵
۱۳۵۹	۱,۴۷۶	۵۳۸,۷۴۰	۷۷۰	۲۸۱,۰۵۰	۷۰۶	۲۵۷,۶۹۰	۱۴۱	۵۱,۴۶۵	۸۰۲	۲,۹۹۳
۱۳۶۰	۱,۴۴۱	۵۲۵,۹۶۵	۷۹۱	۲۸۸,۷۱۵	۶۵۰	۲۳۷,۲۵۰	۱۴۰	۵۱,۱۰۰	۵۶۶	۲۰,۶۵۹
۱۳۶۱	۲,۶۸۴	۹۷۹,۶۶۰	۱,۶۸۶	۶۱۵,۳۹۰	۹۹۸	۳۶۴,۲۷۰	۱۸۱	۶۶,۰۶۵	۸۳	۳۰,۲۹۵
۱۳۶۲	۲,۷۰۹	۹۸۸,۷۸۵	۲,۰۴۵	۷۴۶,۴۲۵	۶۶۴	۲۴۲,۳۶۰	۵۷	۲۰,۸۰۵	۱۵۴,۷	۵۶,۳۶۵,۵
۱۳۶۳	۲,۳۷۱	۸۶۵,۴۱۵	۱,۶۰۷	۵۸۶,۵۵۵	۷۶۴	۲۷۸,۸۶۰	۶۷	۲۴,۴۵۵	۱۰۱,۹	۳۷,۱۹۳,۵
۱۳۶۴	۲,۵۰۴	۹۱۳,۹۶۰	۱,۴۶۰	۵۳۲,۹۰۰	۱,۰۴۴	۳۸۱,۰۶۰	۵۴	۱۹,۷۱۰	۱۶۵,۴	۶۰,۳۷۱
۱۳۶۵	۲,۱۷۶	۷۹۴,۲۴۰	۱,۲۵۰	۴۵۶,۲۵۰	۹۲۶	۳۳۷,۹۹۰	۵	۱,۸۲۵	۱۴۸,۴	۵۴,۱۶۶
۱۳۶۶	۲,۴۶۰	۸۹۷,۹۰۰	۱,۵۴۶	۵۶۴,۲۹۰	۹۱۴	۳۳۳,۶۱۰	-	-	۱۹۱,۲	۶۹,۷۸۸
۱۳۶۷	۲,۵۵۷	۹۳۳,۳۰۵	۱,۶۴۷	۶۰۱,۱۵۵	۹۱۰	۳۳۲,۱۵۰	-	-	۱۸۳	۶۶,۷۹۵
۱۳۶۸	۲,۹۴۷	۱,۰۷۵,۶۵۵	۱,۸۲۳	۶۶۵,۳۹۵	۱,۱۲۴	۴۱۰,۲۶۰	۵۲	۱۸,۹۸۰	۱۳۱,۴	۴۷,۹۶۱
۱۳۶۹	۲,۳۳۱	۱,۱۷۹,۳۱۵	۲,۲۲۴	۸۱۱,۷۶۰	۱,۰۰۷	۳۶۷,۵۵۵	۶۰	۲۱,۹۰۰	۱۲۳,۹	۴۵,۲۲۳,۵
۱۳۷۰	۳,۳۶۶	۱,۲۲۸,۵۹۰	۲,۴۶۰	۸۹۷,۹۰۰	۹۰۶	۳۳۰,۶۹۰	۹۹	۳۶,۱۳۵	۱۲۱,۴	۴۴,۳۱۱
۱۳۷۱	۳,۴۸۴	۱,۲۷۱,۶۶۰	۲,۳۹۷	۸۷۴,۹۰۵	۱,۰۸۷	۳۹۶,۷۵۵	۹۸	۳۵,۷۷۰	۱۷۱,۱	۶۲,۹۵۱,۵
۱۳۷۲	۳,۶۰۹	۱,۳۱۷,۳۸۵	۲,۱۸۴	۷۹۷,۱۶۰	۱,۴۲۵	۵۲۰,۱۲۵	۱۲۴	۴۵,۲۶۰	۱۵۵,۳	۵۶,۸۴۵,۵
۱۳۷۳	۳,۶۰۳	۱,۳۱۵,۰۹۵	۲,۲۲۰	۸۱۰,۳۰۰	۱,۳۸۳	۵۰۴,۷۹۵	۱۳۶	۴۹,۶۴۰	۱۱۴,۵	۴۱,۷۹۳,۵
۱۳۷۴	۳,۶۱۲	۱,۳۱۸,۳۸۰	۲,۲۹۰	۸۳۵,۸۵۰	۱,۳۲۲	۴۸۲,۵۳۰	۱۷۵	۶۳,۸۷۵	۷۸	۲۸,۴۷۰
۱۳۷۵	۳,۶۱۰	۱,۳۱۷,۶۵۰	۲,۴۴۱	۸۹۰,۹۶۵	۱,۱۶۹	۴۲۶,۶۸۵	۱۸۶	۶۷,۸۹۰	۷۶,۷	۲۷,۹۹۵,۵
۱۳۷۶	۳,۶۲۳	۱,۳۲۲,۳۹۵	۲,۳۴۲	۸۵۴,۸۳۰	۱,۲۸۱	۴۶۷,۵۶۵	۲۲۲	۸۱,۰۳۰	۶۷,۹	۲۴,۷۸۳,۵
۱۳۷۷	۳,۶۶۶	۱,۳۳۸,۰۹۰	۲,۳۰۰	۸۳۹,۵۰۰	۱,۳۶۶	۴۹۸,۵۹۰	۱۱۳	۴۱,۲۴۵	۲۳,۹	۸,۷۳۳,۵
۱۳۷۸	۳,۲۷۳	۱,۲۳۱,۱۴۵	۲,۰۷۹	۷۵۸,۸۳۵	۱,۲۹۴	۴۷۲,۳۱۰	۱۹۷	۷۱,۹۰۵	۲۱,۴	۷,۸۱۱
۱۳۷۹	۳,۶۶۱	۱,۳۳۶,۲۶۵	۲,۳۴۵	۸۵۵,۹۲۵	۱,۳۱۶	۴۸۰,۳۴۰	۱۸۱	۶۶,۰۶۵	۳۳,۳	۱۲,۱۵۴,۵
۱۳۸۰	۳,۵۷۴	۱,۳۰۴,۵۱۰	۲,۲۰۸	۸۰۵,۹۲۰	۱,۳۶۶	۴۹۸,۵۹۰	۲۱۸	۷۹,۵۷۰	۴۹,۱	۱۷,۹۲۱,۵
۱۳۸۱	۳,۳۰۵	۱,۲۰۶,۳۲۵	۲,۰۲۱	۷۳۷,۶۶۵	۱,۲۸۴	۴۶۸,۶۶۰	۲۶۹	۹۸,۱۸۵	۶۵,۴	۲۳,۸۷۱
۱۳۸۲	۳,۷۳۶	۱,۳۶۳,۶۴۰	۲,۳۹۶	۸۷۴,۵۴۰	۱,۳۴۰	۴۸۹,۱۰۰	۲۸۲	۱۰۲,۹۳۰	۹۵	۳۴,۶۷۵
۱۳۸۳	۳,۸۳۴	۱,۳۹۹,۴۱۰	۲,۵۴۸	۹۳۰,۰۲۰	۱,۲۸۶	۴۶۹,۳۹۰	۲۶۱	۹۵,۲۶۵	۱۴۲,۸	۵۲,۱۲۲
۱۳۸۴	۴,۱۰۶	۱,۴۹۸,۶۹۰	۲,۶۰۲	۹۴۹,۷۳۰	۱,۵۰۴	۵۴۸,۹۶۰	۲۴۵	۸۹,۴۲۵	۱۵۵,۹	۵۶,۹۰۳,۵
۱۳۸۵	۴,۰۵۱	۱,۴۷۸,۶۱۵	۲,۴۳۳	۸۸۸,۰۴۵	۱,۶۱۸	۵۹۰,۵۷۰	۲۶۶	۹۷,۰۹۰	۲۱۳	۷۷,۷۳۵
۱۳۸۶	۴,۰۵۸,۱	۱,۴۸۱,۲۰۶,۵	۲,۴۸۰,۵	۹۰۵,۳۸۲,۵	۱,۵۷۸	۵۷۵,۸۲۴,۵	۱۹۹,۷	۷۲,۸۹۰,۵	۱۵۷,۸	۵۷,۵۹۷
۱۳۸۷	۳,۹۶۴,۴	۱,۴۴۰,۴۴۶	۲,۳۷۰,۸	۸۶۵,۳۴۲	۱,۵۷۶	۵۷۵,۰۹۴	۱۷۵,۴	۳۵,۵۸۷,۵	۱۵۸,۴	۵۷,۸۱۶
جمع کل	۱۰۰,۴۵۹	۳۶۶,۶۷,۵۳۳	۶۵,۰۵۳	۲۳,۷۴۴,۴۵۵	۲۵,۴۰۵	۱۲,۹۲۲,۸۹۸	۴,۵۶۴,۲	۴,۵۶۴,۲	۳,۲۶۹,۴	۱,۱۹۳,۳۳۱
متوسط	۳,۲۴۱	۱,۱۸۲,۸۱۸	۲,۰۹۸	۷۶۵,۹۵۰	۱,۱۴۲	۴۱۶,۸۶۸	۱۳۷	۵۳,۷۳۰	۱۰۵	۳۸,۴۹۵

منبع: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

مصرف فرآورده‌های نفتی؛ سبد ناموزون

و ۶۸۴ هزار بشکه فرآورده‌های نفتی در ۳۱ سال اخیر، بالغ بر ۳/۷۵۷ میلیارد بشکه نفت گاز، ۲/۳۸۴ میلیارد بشکه نفت کوره، ۲/۹۱۶ میلیارد بشکه بنزین موتور، ۱/۶۶۳ میلیارد بشکه نفت سفید، معادل ۴۵۱ هزار بشکه گاز مایع و ۸۴۳ هزار بشکه سایر فرآورده‌های در ایران مصرف شده است. جدول شماره (۲) نوسان مصرف فرآورده‌های نفتی ایران از ابتدای سال ۱۳۵۷ تا پایان سال ۱۳۸۷ را در ۳۱ سال به نمایش می‌گذارد.

آمار بانک مرکزی در خصوص مصرف ۳۱ سال اخیر فرآورده‌های نفتی شامل نفت گاز، نفت کوره، بنزین موتور، نفت سفید، گاز مایع و سایر فرآورده‌ها نشان می‌دهد که ۳۳ درصد از کل فرآورده‌های مصرف شده نفت گاز (گازوئیل)، ۲۱ درصد نفت کوره، ۱۹ درصد بنزین موتور، ۱۵ درصد نفت سفید، ۴ درصد گاز مایع و ۷ درصد سایر فرآورده‌ها بوده است، به بیان دیگر از مجموع ۱۱ میلیارد و ۲۹۳ میلیون

جدول شماره (۲) نوسان مصرف فرآورده‌های نفتی ایران از ابتدای سال ۱۳۵۷ تا پایان سال ۱۳۸۷ (هزار بشکه در روز)

سال	نفت گاز		نفت کوره		بنزین موتور		نفت سفید		گاز مایع		سایر فرآورده‌ها		جمع کل	
	درصد	روزانه	درصد	روزانه	درصد	روزانه	درصد	روزانه	درصد	روزانه	درصد	روزانه		
۱۳۵۷	۳۲	۱۰۶.۵	۲۰	۸۷.۷	۱۷	۱۰۳.۸	۲۰	۱۴۰.۹	۳	۱۴.۹	۴۴.۰	۸	۱۹۰.۷۱۳	
۱۳۵۸	۲۹	۱۱۱.۹	۲۰	۹۸	۱۸	۱۲۶	۲۳	۱۷.۵	۳	۱۷.۵	۳۳.۹	۶	۲۰۰.۳۴۹	
۱۳۵۹	۳۰	۱۳۲.۳	۲۵	۸۲.۶	۱۶	۹۸.۱	۱۹	۱۶.۷	۳	۱۶.۷	۳۴.۷	۷	۱۹۱۲۲۴	
۱۳۶۰	۳۲	۱۵۳.۶	۲۸	۷۶.۳	۱۴	۸۸.۳	۱۶	۱۶.۷	۳	۱۶.۷	۳۴.۶	۶	۱۹۸۰۱۳	
۱۳۶۱	۳۴	۱۴۷.۴	۲۵	۷۸.۳	۱۳	۱۰۶.۴	۱۸	۱۸.۴	۳	۱۸.۴	۳۴.۶	۶	۲۱۲۲۱۱	
۱۳۶۲	۳۳	۲۳۷.۸	۲۴	۱۰۲.۴	۱۴	۱۳۶.۴	۱۹	۲۴.۴	۳	۲۴.۴	۴۳.۶	۶	۲۶۲۶۹۱	
۱۳۶۳	۳۳	۲۵۸.۴	۲۵	۱۱۳.۹	۱۵	۱۳۳.۶	۱۷	۲۷.۸	۴	۲۷.۸	۴۸.۲	۶	۲۸۴۴۴۵	
۱۳۶۴	۳۵	۲۹۸.۷	۲۳	۱۲۳.۹	۱۵	۱۴۷.۲	۱۷	۳۲.۴	۴	۳۲.۴	۴۷.۳	۶	۳۰۹۵۹۳	
۱۳۶۵	۳۵	۲۷۹.۹	۲۷	۱۱۶.۲	۱۵	۱۰۳.۳	۱۳	۳۳.۵	۴	۳۳.۵	۴۲.۵	۵	۲۸۷۹۱۲	
۱۳۶۶	۳۶	۲۹۳.۹	۲۳	۱۲۱.۳	۱۵	۱۲۶.۴	۱۶	۳۳.۷	۴	۳۳.۷	۴۳.۹	۵	۲۹۴۰۸۱	
۱۳۶۷	۳۶	۲۹۸.۸	۲۵	۱۲۸.۵	۱۵	۱۲۲.۵	۱۵	۳۸.۴	۵	۳۸.۴	۴۵.۳	۵	۳۰۶۳۸۱	
۱۳۶۸	۳۴	۳۰۲.۵	۲۳	۱۵۳.۳	۱۷	۱۳۱.۱	۱۵	۴۲.۷	۵	۴۲.۷	۴۷.۸	۵	۳۲۱۶۰۲	
۱۳۶۹	۳۵	۳۲۵.۷	۲۳	۱۴۵.۶	۱۶	۱۴۱.۳	۱۵	۴۴.۵	۵	۴۴.۵	۵۰.۴	۵	۳۳۵۱۸۰	
۱۳۷۰	۳۵	۳۴۶.۵	۲۳	۱۵۰.۸	۱۵	۱۵۴.۵	۱۶	۴۸.۳	۵	۴۸.۳	۵۹.۲	۶	۳۵۷۷۰۰	
۱۳۷۱	۳۳	۳۵۹.۸	۲۳	۲۲۶.۱	۱۶	۱۸۰.۲	۱۷	۵۲.۴	۵	۵۲.۴	۸۹.۹	۸	۳۹۳۲۵۱	
۱۳۷۲	۳۴	۳۷۸.۲	۲۲	۱۸۴.۹	۱۶	۱۸۵.۲	۱۶	۵۵.۶	۵	۵۵.۶	۷۵.۵	۷	۴۱۰۴۷۹	
۱۳۷۳	۳۴	۳۹۲	۲۳	۲۶۵	۱۷	۱۸۷	۱۶	۵۳	۵	۵۳	۶۵	۶	۴۲۳۰۳۵	
۱۳۷۴	۳۴	۳۸۶	۲۳	۲۶۴	۱۷	۱۸۲	۱۶	۵۳	۵	۵۳	۵۷	۵	۴۱۴۶۴۰	
۱۳۷۵	۳۴	۳۹۰	۲۳	۲۶۳	۱۷	۱۸۷	۱۶	۵۵	۵	۵۵	۵۹	۵	۴۲۱۵۷۵	
۱۳۷۶	۳۵	۴۰۵	۲۰	۲۲۰	۱۹	۱۸۳	۱۶	۵۸	۵	۵۸	۶۵	۶	۴۲۳۷۶۵	
۱۳۷۷	۳۰	۳۷۶	۲۵	۳۱۰	۱۷	۱۷۴	۱۴	۴۴	۴	۴۴	۱۳۵	۱۱	۴۵۶۶۱۵	
۱۳۷۸	۳۲	۳۶۴	۲۰	۲۲۵	۱۹	۱۵۷	۱۴	۴۳	۴	۴۳	۱۳۰	۱۱	۴۱۲۸۱۵	
۱۳۷۹	۳۲	۳۴۸	۲۱	۲۳۱	۱۸	۱۵۱	۱۴	۴۲	۴	۴۲	۱۲۵	۱۱	۴۰۱۱۳۵	
۱۳۸۰	۳۲	۳۶۲	۱۸	۲۰۸	۲۰	۱۶۱	۱۴	۵۲	۵	۵۲	۱۲۳	۱۱	۴۱۳۱۸۰	
۱۳۸۱	۳۳	۳۴۳	۱۴	۱۵۱	۲۳	۱۴۹	۱۴	۵۴	۵	۵۴	۱۱۵	۱۱	۳۸۲۸۸۵	
۱۳۸۲	۲۸	۲۵۹	۱۶	۱۴۵	۳۰	۲۷۶	۱۶	۰.۰	۰	۰.۰	۰	۰	۳۴۰۹۱۰	
۱۳۸۳	۲۹	۳۴۸	۱۵	۱۷۸	۲۸	۱۷۴	۱۴	۵۴	۴	۵۴	۱۲۷	۱۰	۴۴۲۸۴۰	
۱۳۸۴	۳۰	۴۱۷	۱۶	۲۱۸	۲۷	۱۶۹	۱۲	۶۴	۵	۶۴	۱۵۳	۱۱	۵۰۸۸۱۰	
۱۳۸۵	۳۳	۵۰۰	۱۶	۲۴۳	۲۸	۱۴۲	۱۰	۴۳	۳	۴۳	۱۴۳	۱۰	۵۴۴۹۴۵	
۱۳۸۶	۳۴	۵۲۵.۳	۱۹	۲۹۶.۱	۲۴	۱۴۵.۷	۱۰	۵۹.۲	۴	۵۹.۲	۱۴۲.۸	۹	۵۵۹۱۰۷	
۱۳۸۷	۳۳	۵۴۱.۴	۲۳	۳۶۷.۸	۲۶	۴۱۳	۱۰	۴۴	۳	۴۴	۹۵.۵	۶	۵۹۰۶۰۷	
جمع کل		۳,۷۵۶,۹۰۹		۲,۲۸۳,۴۸۷		۲,۱۹۵,۶۲۱		۱,۶۶۳,۲۳۲		۴۵۱,۰۳۱		۸۴۳,۴۰۶		۱۱۲۹۳۶۸۴
درصد		۳۳		۲۱		۱۹		۱۵		۴		۷		۱۰۰

توضیح: جمع کل مصرف از حاصل ضرب متوسط مصرف روزانه در ۳۶۵ روز سال به دست آمده است

جغرافیای صادرات نفت ایران تغییر می‌کند

مقصد ژاپن، ۴۷/۲ درصد به مقصد آسیا و خاور دور (به استثنای ژاپن) و ۵/۹ درصد به مقصد آفریقا حمل شده است. بررسی مقصد نفت صادراتی ایران در ۳۱ سال گذشته نشان می‌دهد که اروپا ۳۸/۶ درصد، ژاپن ۱۸/۷ درصد، آسیا و خاور دور (به استثنای ژاپن) ۳۶/۵ درصد، آفریقا ۲/۶ درصد و سایر مناطق ۱۳/۷ درصد از نفت خام ایران را خریداری کرده‌اند.

نوسان قیمت نفت ایران در ۲۹ سال

متوسط قیمت نفت صادراتی ایران از ۱۹۸۰ تا ۲۰۰۸ میلادی چند دلار بوده است؟ آمارهای بانک مرکزی می‌گوید قیمت تک محموله‌ای هر بشکه نفت سبک ایران در طول ۲۹ سال اخیر ۲۸/۱۳ دلار، و نفت سنگین ایران ۲۷/۳۶ دلار بوده است، البته متوسط قیمت هر بشکه نفت عمان در این مدت ۲۸/۵۲ دلار، متوسط قیمت نفت خام برنت در ۲۷ سال گذشته ۲۹/۳۳ دلار و متوسط قیمت نفت وست تگزاس اینترمدیت هم در ۲۶ سال گذشته ۳۰/۸۸ دلار بوده است. درنگ در جدول شماره ۴ آشکار می‌سازد که پایین‌ترین قیمت نفت خام ایران در سال ۱۹۹۸ میلادی و بیشترین هم ۱۰ سال بعد در سال ۲۰۰۸ میلادی رقم خورده است چرا که متوسط قیمت نفت خام سبک و سنگین ایران در سال ۱۹۹۸ میلادی ۱۱/۹۷ و ۱۱/۴۵ دلار برآورد شده است اما در سال ۲۰۰۸ متوسط قیمت هر بشکه نفت خام سبک و سنگین ایران به ترتیب ۹۱/۱۳ و ۹۴/۳۹ دلار رقم خورده است.

نگاهی به جدول شماره (۳) نشان می‌دهد که توزیع جغرافیایی صادرات نفت خام ایران به‌ویژه در سال‌های اخیر دگرگون شده به نحوی که متأثر از دو عامل رشد منطقه آسیا و خاور دور و نیاز شدید کشورهای این منطقه به انرژی از یک سو و سیاست نگاه شرق ایران در پنج سال گذشته، مقصد صادرات نفتی ایران از اروپا به سمت شرق تغییر پیدا کرده است. اگر توزیع جغرافیایی صادرات نفت ایران را در فاصله ۱۰ سال مورد مذاقه قرار دهیم، این نتیجه به دست می‌آید که در سال ۱۳۵۷ ۴۶/۸ درصد از نفت خام ایران به اروپا، ۱۸ درصد به کشور ژاپن، ۶/۹ درصد به آسیا و خاور دور (به استثنای ژاپن)، ۶/۷ درصد به آفریقا و ۲۱/۶ درصد به سایر مناطق صادر شده است اما ۱۰ سال بعد در سال ۱۳۶۷، سهم اروپا از نفت صادراتی ایران به ۳۹/۴ درصد، سهم ژاپن به ۱۲/۴ درصد، سهم آسیا و خاور دور (به استثنای ژاپن) به ۲۰/۲ درصد، سهم آفریقا به کمتر از یک درصد و سهم سایر مناطق به ۲۷/۱ درصد تغییر یافته است. این نسبت‌ها در سال ۱۳۷۷ بازهم دستخوش دگرگونی شده به گونه‌ای که سهم اروپا به مرز ۵۰ درصد، سهم ژاپن به ۱۸/۷ درصد، سهم آسیا و خاور دور (به استثنای ژاپن) به ۲۷/۸ درصد، سهم آفریقا به صفر و سهم سایر مناطق هم به ۳/۷ درصد رسیده است. تازه‌ترین آمارهای بانک مرکزی ایران نشان می‌دهد که در سال گذشته ۲۹/۳ درصد از نفت صادراتی ایران به مقصد اروپا، ۱۷/۶ درصد به

جدول شماره ۳) توزیع جغرافیایی صادرات نفت خام ایران (درصد)

سال	اروپا	ژاپن	آسیا و خاور دور	آفریقا	سایر مناطق
۱۳۵۷	۴۶.۸	۱۸.۰	۶.۹	۶.۷	۲۱.۶
۱۳۵۸	۳۹.۴	۲۴.۶	۱۰.۶	۱.۰	۲۴.۴
۱۳۵۹	۳۶.۴	۱۱.۵	۳۳.۶	۰.۰	۱۸.۵
۱۳۶۰	۴۳.۱	۱۸.۰	۲۳.۰	۰.۰	۱۵.۹
۱۳۶۱	۵۰.۸	۱۴.۶	۲۴.۳	۰.۰	۱۰.۳
۱۳۶۲	۴۸.۴	۲۰.۲	۲۱.۷	۰.۱	۹.۶
۱۳۶۳	۴۹.۳	۱۶.۷	۲۲.۵	۱.۴	۱۰.۱
۱۳۶۴	۵۳.۸	۱۴.۶	۲۰.۹	۰.۸	۹.۹
۱۳۶۵	۵۱.۶	۱۷.۲	۱۸.۱	۰.۰	۱۳.۱
۱۳۶۶	۲۸.۹	۱۱.۹	۲۲.۲	۰.۱	۳۶.۹
۱۳۶۷	۳۹.۴	۱۲.۴	۲۰.۲	۰.۹	۲۷.۱
۱۳۶۸	۶۰.۵	۱۸.۰	۱۵.۴	۰.۰	۶.۱
۱۳۶۹	۵۰.۸	۲۰.۲	۱۸.۱	۰.۴	۱۰.۵
۱۳۷۰	۳۸.۵	۱۷.۷	۱۶.۰	۰.۰	۲۷.۸
۱۳۷۱	۳۷.۷	۱۶.۶	۱۶.۸	۰.۰	۲۸.۹
۱۳۷۲	۳۱.۱	۱۹.۱	۲۱.۸	۰.۱	۲۷.۹
۱۳۷۳	۳۳.۱	۲۰.۴	۲۱.۲	۰.۰	۲۵.۳
۱۳۷۴	۴۶.۷	۱۶.۱	۲۳.۵	۷.۶	۶.۱
۱۳۷۵	۴۹.۵	۲۰.۰	۲۷.۶	۰.۰	۲.۹
۱۳۷۶	۵۱.۴	۱۹.۱	۲۶.۹	۰.۰	۲.۶
۱۳۷۷	۴۹.۸	۱۸.۷	۲۷.۸	۰.۰	۳.۷
۱۳۷۸	۳۳.۶	۲۴.۷	۲۶.۱	۰.۰	۱۵.۶
۱۳۷۹	۳۱.۴	۲۱.۹	۳۹.۶	۷.۱	۰.۰
۱۳۸۰	۱۴.۰	۲۳.۷	۴۱.۸	۶.۹	۱۳.۶
۱۳۸۱	۱۱.۱	۲۵.۹	۳۵.۱	۷.۲	۲۰.۷
۱۳۸۲	۱۰.۵	۲۴.۹	۳۳.۸	۶.۶	۲۴.۲
۱۳۸۳	۲۵.۸	۲۰.۶	۳۵.۸	۷.۴	۱۰.۴
۱۳۸۴	۳۳.۵	۲۰.۰	۳۹.۴	۷.۱	۰.۰
۱۳۸۵	۳۸.۴	۱۶.۴	۳۸.۸	۶.۱	۰.۳
۱۳۸۶	۳۲.۴	۱۸.۶	۴۳.۳	۵.۷	۰.۰
۱۳۸۷	۲۹.۳	۱۷.۶	۴۷.۲	۵.۹	۰.۰
درصد نهایی	۳۸.۶	۱۸.۷	۲۶.۵	۲.۶	۱۳.۷

جدول شماره ۴) قیمت تک محموله‌ای نفت خام (دلار)					
سال	سبک ایران	سنگین ایران	عمان	برنت	WTI
۱۹۸۰	۳۵.۲۲	۳۴.۴۹	۳۷.۳۲	-	-
۱۹۸۱	۳۳.۱۸	۳۱.۵۷	۳۴.۴۶	-	-
۱۹۸۲	۳۰.۲۲	۲۸.۷۳	۳۱.۷۱	۳۲.۹۵	-
۱۹۸۳	۲۸.۱۵	۲۷.۲۲	۲۸.۷۵	۲۹.۷۲	۳۰.۴۱
۱۹۸۴	۲۶.۸۱	۲۶.۱۸	۲۸.۰۲	۲۸.۷۱	۲۹.۳۹
۱۹۸۵	۲۶.۰۳	۲۵.۵۶	۲۶.۹۴	۲۷.۵۳	۲۷.۹۶
۱۹۸۶	۱۳.۵۰	۱۳.۰۴	۱۳.۲۹	۱۴.۲۷	۱۴.۹۱
۱۹۸۷	۱۷.۰۳	۱۶.۵۷	۱۷.۲۵	۱۸.۴۱	۱۹.۱۶
۱۹۸۸	۱۳.۲۶	۱۲.۸۵	۱۳.۵۳	۱۴.۴۴	۱۵.۹۴
۱۹۸۹	۱۶.۰۴	۱۵.۵۴	۱۶.۰۷	۱۸.۲۲	۱۹.۶۲
۱۹۹۰	۲۰.۶۴	۱۹.۹۱	۲۰.۸۹	۲۳.۶۱	۲۴.۴۶
۱۹۹۱	۱۷.۳۴	۱۶.۳۳	۱۷.۱۴	۲۰.۰۶	۲۱.۵۵
۱۹۹۲	۱۷.۷۷	۱۶.۷۲	۱۷.۷۲	۱۹.۳۳	۲۰.۵۸
۱۹۹۳	۱۵.۰۶	۱۴.۰۸	۱۵.۷۷	۱۷.۰۰	۱۸.۴۵
۱۹۹۴	۱۴.۸۴	۱۴.۵۶	۱۵.۱۲	۱۵.۸۰	۱۷.۱۹
۱۹۹۵	۱۶.۱۷	۱۶.۲۶	۱۶.۳۴	۱۷.۰۱	۱۸.۴۲
۱۹۹۶	۱۹.۰۳	۱۸.۴۹	۱۹.۱۲	۲۰.۷۰	۲۲.۲۰
۱۹۹۷	۱۸.۲۴	۱۸.۰۰	۱۸.۵۲	۱۹.۰۶	۲۰.۵۶
۱۹۹۸	۱۱.۹۷	۱۱.۴۵	۱۲.۰۶	۱۲.۷۱	۱۴.۳۶
۱۹۹۹	۱۷.۲۵	۱۶.۹۳	۱۷.۲۷	۱۷.۹۱	۱۹.۳۰
۲۰۰۰	۲۶.۷۵	۲۶.۰۲	۲۶.۵۰	۲۸.۴۴	۳۰.۳۷
۲۰۰۱	۲۲.۹۰	۲۱.۶۷	۲۲.۷۵	۲۴.۴۶	۲۶.۰۰
۲۰۰۲	۲۳.۵۲	۲۳.۰۹	۲۳.۹۴	۲۵.۰۳	۲۶.۱۳
۲۰۰۳	۲۶.۸۹	۲۶.۳۳	۲۷.۱۳	۲۸.۸۱	۳۱.۰۹
۲۰۰۴	۳۴.۶۰	۳۳.۰۶	۳۴.۳۵	۳۸.۳۳	۴۱.۴۴
۲۰۰۵	۵۰.۶۶	۴۷.۹۹	۵۰.۴۸	۵۴.۴۴	۵۶.۵۱
۲۰۰۶	۶۱.۷۴	۵۹.۳۱	۶۲.۰۰	۶۵.۱۰	۶۵.۴۲
۲۰۰۷	۶۹.۸۴	۶۷.۰۶	۶۸.۵۸	۷۲.۵۷	۷۱.۹۴
۲۰۰۸	۹۱.۱۳	۹۴.۳۹	۹۳.۹۹	۸۶.۹۵	۹۹.۵۳
متوسط قیمت	۲۸.۱۳	۲۷.۳۶	۲۸.۵۲	۲۹.۳۳	۳۰.۸۸